

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 12. De tertia voce gementis Turturis: O radix lesse, qui stas in
signum populorum, super quem continebunt Reges os suum, quem
Gentes deprecabuntur, veni ad liberandum nos, jam nolitardare. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Christus tentum, quo redempti sumus, Christus recte nominatur.

Isaia 51. Quapropter appositè huic nostro proposito, quo invocatur ad redimendum nos, usurpare possuimus, & ad illum dirigere illud: Consurge, consurge, induere fortitudinem brachium Domini, consurge sicut in diebus antiquis, in generationibus saeculorum. Numquid non percussisti superbum, vulnerasti draconem? Numquid non in sicca mari, aquam abyssus vehementer, qui percussisti profundum maris viam, ut transirent liberati? Vocat Pharaonem Draconem, vocat & Superbum, qui Dominum noluit agnoscere, sed in brachio Domini percussus est, vulneratus, in profundum missus, post tot prodigia & portenta. Et tunc Israeliticus populus per mare traductus est, & in libertatem assertus. Sicut ergo in diebus antiquis id factum est; ita in saeculis posterioribus exurgente brachio Domini, innovata sunt signa, immutata miracula. Sicut Adonai & Jehova contrivit & debellavit Pharaonem & Aegyptum: Sic Christus virtus Patris Daemonem & Infernum. Sicut Adonai & Jehova id fecit multis potentis: Sic Christus multis edidit miraculis. Sicut Adonai & Jehova Hebraeos per mare duxit in terram promissam, Sic Christus per Sanguinem suum, quo abluitur, deducit nos in patriam caelestem. Sicut Aegyptii submersi sunt in undis: Sic peccata nostra in Baptismi aquis. Sicut per virgam Moysis facta sunt omnia illa miracula: Sic per Crucem Christi, tantquam per virgam virtutis suae, patra sunt longè majora.

In brachio igitur extento redemit nos Salvator noster.

- 1. Extendit brachia adhuc infans in praesepio, vel in matris gremio: & illorum virtutem jam extunc sensit Infernus & Idola, quibus aliqua detrahit spolia. Nam & nomen eius statim ab ortu vocatum est apud Prophetam: Accelera spolia destrahere. Videntur factis colligata ejus brachia, & tamen spoliati infernum, silentium oraculis idolorum indicunt, Reges ab Oriente nutu suo attrahunt, & Pastores à Judea.
- 2. Extendit brachium jam Vir existens super elementa, & impetante illo mari & ventis fit tranquillitas magna.
- 3. Extendit manum suam ad Petrum, & solidum ei praebet super aquas vestigium, significans, quod extento brachio suo nos valeat de periculis & naufragio liberare, & ne mergamur aut pereamus, protegere.
- 4. Extendit brachium, & imposuit manum agris, cecis, mortuis & eis sanitatem, visum, vitam reddidit.
- 5. Extendit brachia in oratione, sicut Moyses in monte, & exinde nobis contra hostes cessit victoria.
- 6. Extendit brachia in Cruce, & omnis virtus diaboli concidit. Attraxitque ad se una manu populum gentilem, altera populum Hebraeum.

Rational. Evang.

Immo ibi sterit, & brachiis extensis mensus est orbem.

7. Extendit brachia moriens, & Solem obscurat, ac velut tegmine nebuloso obducit, velum templi simul discindit, & petras findit.

8. Extendit brachia in sepulchro, & licet infirma videantur, illis tamen tunc multorum sepulchra aperuit. Extendit brachium virtutis suae etiam ad inferos descendens, & vedes ferreos contregit, ligavitque fortem, & spolia ejus diripuit, captivam educens captivitatem.

9. Extendit brachia in Ascensione, & universum orbem censetur tunc multiplice benedictione locupletasse, diabolique manum toto orbe extensam, inefficacem & irritam reddidisse. Vides igitur, quomodo redemptio nostra inchoata sit à Christo in brachio extento, in suo in hunc mundum ingressu adimpletaque in brachio extento in progressu; tandemque consummata in brachio extento, in egressu?

Merito ergo repetimus, & cum voce gemebunda Turturis inclamamus; O Adonai, Dux domus israel, qui vixisti in Rubo apparuisti, & in Sina legem dedisti, veni ad redimendum nos in brachio extento. Veni, o Adonai, o Jehova, o Domine virtutum, & esto Dux noster; quia nos domus Israel sumus, Generatio quarentium Dominum, quarentium faciem Dei Jacob. Ostende ergo te, quem totis votis quarimus, ostende faciem tuam, & salvi erimus. Esto brachium nostrum in manu, & salus nostra in tempore tribulationis, redimens nos in brachio extento. Videamus tandem te extendentem manus in praesepio: extendentem super idola in Aegypto: extendentem in oratione, in montibus, in deserto: extendentem fortiter in crucis supplicio: extendentem suaviter in sepulchro: & tandem completa redemptione extendentem illas ut amplectaris nos, & introducas ac perenniter quiescere facias in Aeternitatis tuae habitaculo.

LECTIO XII.

De tertia voce Turturis.

1. O Radix Jesse, qui stas in signum populorum, 2. super quem continebunt Reges os suum, quem gentes deprecabuntur, veni ad liberandum nos, iam noli tardare.

Explicatio Prima partis O Radix Jesse qui stas in signum populorum.

Desumitur initium hujus vocis ex cap. 11. Isaie, Prior ubi dicitur, In illa die radix Jesse, qui stas in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur. Ibidem radix Jesse praecedit: Egre dicitur virga de radice Jesse, & flos de se quodve radice ejus ascendet, & requiescet super eum spiritus signum Domini, spiritus Sapientiae, & intellectus, spiritus concupiscentiae & fortitudinis, spiritus scientiae & pietatis, & virtutum. D. plebis

plebit eum spiritus timorū Domini. Christus ergo vocatur quandoque flos ortus ex Maria, tanquam virga & fructus sine nodo, ex Anna & Ioachim, tanquam trunco; ex Davide & Jesse, tanquam radice: super quos omnes requievit spiritus Domini & benedictio Altissimi, propter florem illum, imo & per illum. Quandoque etiam vocatur Radix, Virgaque, seu Virgultum, ex quo fructus nostrae redemptionis pependit. Sic Isa. *Ascendit sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra siccanti.* Quasi dicat. Sicut virgultum, sive surculus tener, nasci solet ex arbore cum puritate: ita oritur Christus de Virgine Matre sine impuritate, sine viri semine: & sicut terra siccans, sive arida & iniquosa, etiam inculca arbutulam producit in altum sese paulatim erigentem: ita terra virginea nullo humectata semine, non culta viri operatione, ramuscillum suum dabit, insublimem tandem arborem crescentem coram Domino.

Christus, quemodo sit radix aesse.

1. *Apo. 2.*
- 2.
- 3.
- 4.

Christiani dicitur Jesse.

Rom. 11.

Hic vero dicitur *Radix Jesse Christus*, sed multiplice significatione. Primo quidem, *Radix Jesse*, id est virga, seu surculus ex radice Jesse pullulans, sive ex stirpe Davidis & Jesse. In qua significatione Apoc. 2. dicit de seipso: *Ego sum radix & genus David.* Secundo, Radix David & Jesse hoc sensu recte dicitur & primo, quod scilicet quoad Divinitatem eorum sit radix; licet quoad humanitatem ex eorum sit radice. Nempe Christus natus est ex semine David secundum carnem: David tamen ab ipso ortus est, ab ipso productus & creatus, ut explicat B. Rupertus. Tertio, David & Jesse fuere tantum semen ex quo ortus est Christus, quasi Radix germinans omnes Fideles, omnemque in eis tanquam surculis succum gratiae producens, fructumque bonorum operum, & tandem fructum gloriae. Quarto etiam Christus dici potest radix Jesse & Davidis secundum humanitatem, & glorificationem. Hoc enim exaltatus fuit David, & tot donis cumularus, quia ex stirpe eius nasciturus erat Christus, Filius David appellandus. Refert Epiphanius haereti. 29. in Aegypto primos Christianos vocatos fuisse Jesseos. Unde putas istud nomen eis datum est, nisi à Jesu radice Jesse? Nempe omnes nos tanquam surculi olivae sylvae, ex gentilitate orti, bonorum operum steriles, per baptismum inserti sumus Christo tanquam olivae fructiferae, ut focii sumus radice & pinguedinis, ut ratiocinatur Apost. hoc est, ut sumus participes gratiae & pinguedinis Spiritus Sancti, qua imbuta est radix illa olivae, Radix Jesse. Sic ergo Jessei sumus: radix illa nos portat, succum frugiferum & divinum nobis communicat. Sed si radix sancta est, debent esse & ramuli idem Apostolus dicit: ne excendantur, & Divina sentiant iustitiae secum, si inveniuntur iterum sylvescere, aut fructus acerbos radice non correspondentes producere. Quid vero fiet de ramis istis infecundis post excisionem? Inutiles certe ad omnem opus, non possunt non aeternis ignibus deputari. Hi

sunt improbi Christiani, peccatorum acerbum germen producentes; quia Christo avelluntur, ut rami reprobi à radice cui erant inserti. Et non agnoscuntur ut semen spirituale Abrahæ, aut de genere Jacob & Israel, nec de genere Jesse aut David: quia totum non sectantur opera, fidem, & sanctitatem. Nequam ergo Jessei sunt, sed illis convenit illud. *Radix tua & generatio tua de terra Chanaan, Pater tuus Amorrhæus: & mater tua Cethæa.* Impii erant Amorrhæi & Cethæi, in impudicitias & alia flagitia proni; his ergo comparantur, & dicuntur quasi ex illis nati, qui eorum mores & vitia imitantur. Quomodo & apud Amos dicit Dominus: *Namquid non filii Aethyopum esse vos omnes mihi, Filii Israel? Quasi dicat.* Tantis estis vitiiis fordidati & deigrati, ut non censam vos inter veros Filios Israel, Filios Dei electos, sed potius inter vices & reprobos Aethyopes, in nigredine vitiorum obducatos & inveteratos, sicque lotionis & candoris gratiae meae vix capaces. Hæc omnia improbos certe Christianos concernunt, qui cum ex radice optima & genere illustri prognati, fructum & opera deberent ferre pietatis, iustitiae, caritatis, castitatis, & sanctitatis, caritativumque virtutum nonnulli producunt opera carnis, & fructus acerbos superbiae; invidiae, intemperantiae, impietatis quasi prodirent ex venenata & non sancta Radice: ideoque potius vocandi sunt cum S. Baptista *Genimina operarum.* Imò similibus Christus exprobat: *Vocax Patrem diaboli esse.* Opera filii serpentis, opera Sarana operantur; ideoque Filii eius sunt per imitationem.

Solent ergo nobis ad vigilandum esse, ne qua radix amaritudinis sursum germinans, radix venenata peccati, originem nostram sanctam derumpet & nos excisionis & ignis reos statuat. Ut sic semper fidei, gratiae, opere sumus veri Jessei, veri Filii Abrahæ, veri Filii Israel, imò veri Filii Dei, veri Filii Christi. *Abrahæ enim nos servii nos, & Israel agnoscat nos; Tu Domine Pater noster, Redemptor noster, à saeculo nomen tuum.* Nos enim, o Christe, genus tuum electum, populus acquisitionis, gens Sancta. Tu radix nostra es & origo, tu vita nostra, & gloria. *Tu in nobis es, Domine, & nomen sanctum tuum invocatum est super nos, ne derelinquas nos, Domine Deus noster.* *Ierem. 17.* Imò vix ortus fuit Christus ex Maria, quæ de sancta Maria David & Jesse erat, quin statim declaratur Christus positus in signum salutis omnium. Hinc Angelus stat in signum illud manifestans Pastribus, dixit: *Ecce quomodo pater evangelico vobis gaudium magnum, quia natus puerum, est vobis hodie Salvator mundi, qui est Christus Dominus in civitate David: Et hoc vobis signum. Invenietis infantem pannu involutum, & positum in praesepe.* Vide quale signum Regis & Redemptoris Israel, panni humiles, stabulum vile, praesepe angustum & abjectum. Nempe à Patre in loco isto obliquo positus est in signum salutis, in signum humilitatis, paupertatis, obedientiae, poenitentiae, quæ salvandi sunt. Quia per hæc oportet salu-

Exach. 36. Impii Christiani Amorrhæi.

Amos. 9.

Luc. 11. 10. 11. 12.

Isai. 63.

Ierem. 17.

Luc. 2.

tem recuperare, à qua per superbiam, inobedientiam, concupiscentiam excidit homo. Signum sanitatis recuperanda, & victoria contra hostes, Ezechiae Regi datum est à Domino per Isaiam Prophetam Et illud quidem fuit, non Sol ascendens, sed descendens decem lineis in horologio Achaz per umbram. Sic signum nobis salutis & redemptionis datur Sol aeterni luminis, infra novem choros Angelorum descendens qualiter novem lineas; & ad humilitatem nostram se demittens, umbra mortalitatis nostrae se vestiens.

Hoc ergo salutis suae signum certissimum, à Patre aeterno positum Angelico ministerio demonstratum, intucantur & adorent, in finem usque saeculi omnes populi. Infantem scilicet de radice & genere Jesse, in civitate parvula David Parentis sui ortum, in stabulo & praesepio jacentem, involutum vilibus pannis & fasciis. Hoc enim signum agnoverunt & adorantur Angeli? agnoverunt & adoraverunt Pastores; agnoverunt & adoraverunt Maria & Ioseph; agnoverunt & adoraverunt Magi per stellam instructi; agnoverunt & adoraverunt Simeon & Anna à Spiritu S. edocti, & alii cum eis expectantes redemptionem Israel. Ideoque decantavit Simeon: *Viderunt oculi mei salvatorem tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum.*

Luce. 2.

Christus signum contradictionis.

Ioan. 3.

Sed quoniam praevidebat Simeon, quomodo iusta providentia Deus signa & mysteria sua revelat parvulis & humilibus; relinquitque ea abscondita à Sapientibus & superbis, Spiritu Prophetico ipse praedicit. *Ecco positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multarum in Israel, & in signum cui contradicetur.* Quasi dicat. Ipse quidem venit in mundum, non ut iudicet mundum; sed ut salvetur mundus per ipsum: ipse venit, ut vitam habeant & abundantius habeant quicumque eum agnoscerent voluerint, & in eum credere. Sed heu! vitio ipsorummet hominum in ruinam est futurus multorum, qui excæcati cum haud recepturi sunt: impingentes enim in eum tanquam lapidem offensivis propria malicia & cæcitate, corrunt & conteruntur. Et qui positus erat omnibus in signum salutis iam vertetur in signum contradictionis. Sic est positus in signum cui contradicetur, Iudæis, Ethnicis, Hæreticis, qui ejus fidem & doctrinam non recipiunt, sed oppugnant Sic & improbis Christianis positus videtur in signum cui contradicetur: quia est doctrinam receperunt, moribus & vita illi contradicunt. Certè propositus est nobis à Patre, iam ab ortu; in signum humilitatis, paupertatis, charitatis, patientiae, obedientiae, castitatis. Sed ejus humilitati contradicunt superbi, ejus paupertati avari, ejus charitati invidi, ejus patientiae vindicativi & iracundi, ejus castitati impudici, ejus obedientiae rebelles & protervi.

Tota vita Christi facta in

vocaret. Unde dicit: *Ecco ego & pueri mei mecum, quos dedit mihi Dominus in signum, & in portentum Israel.* Maria & nova Christi generatio, vita, mors, resurrectio, doctrina, miracula, signum erant omnibus advertere volentibus, iam exhibitam esse redemptionem & salutem, per Prophetas promissam. Et hæc omnia omnes ad salutem invitabant, & ad fidem: nec opus erat alia testimonia quaerere, vel signa. Quia testimonia & signa data sunt è caelo, & è terra, & ab omnibus elementis, cum Salvatore in clamantia; ejus Divinitatem attestantia. Signum è caelo non solum in ortu ejus datum est, Angelis decantantibus gloriam Deo; Sed & in baptismo per caelos apertos: per vocem Patris, per columbam descendentem super eum. Sic & in transfiguratione, per eandem Patris vocem; *Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui, ipsum audite?* per nubem, per testes vivos & mortuos, per Moysen & Eliam. Item in deserto, per Angelos ei ministrantes: de quibus etiam dictum est *Amen dico vobis videbitis caelum apertum, & Angelos descendentes & ascendentes super Filium hominis.* Ex inferno etiam non desuere signa & testimonia, ab ipsis demonibus è corporibus hominum obsecratis clamantibus: *Quid nobis & tibi iesu Fili Dei? Venisti ante tempus torquere nos.* Ab illis quoque qui è limbo egressi resumpserunt corpora sua, & venientes in civitatem sanctam apparuerunt multis. Denique signa edita in elementis manifestissima fuerunt, dum mare & venti obediunt ei, dum aqua ei solidum præbet obsequium ambulanti, dum petrae scinduntur, & terra contremiscit in ejus morte & resurrectione. Vide ergo quomodo omni ex parte Radix Jesse Christus stat in signum populorum, tot signis & portentis eos advocans ad fidem & salutem, Magna certè cecitate Iudæi ab illo signum petunt, qui tot signa videntes non vident, tot portenta audientes non audiunt. *Magister, inquit, volumus à te signum videre.* Quibus respondet Dominus. *Generatio mala & adultera signum quærunt, & non dabitur ei signum, nisi signum Ionae Prophetae. Sicut enim fuit Iona in ventre Ceti tribus diebus & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terra. Signum perebant de caelo, & eis Christus dat signum de profundo terræ: sed officiosissimum, & ad hoc delinatum, ut intelligerent quod sicut Iona fuit signum Ninivitis, post mansionem in ventre Ceti tribus diebus vivus reditus, per signum istud probans se nullum esse à Domino ad prædicandum poenitentiam: sic etiam intelligerent, filium hominis in sepulchro triduo mansurum, ac deinde resurrecturum, ut Iudæis & Gentibus annunciet poenitentiam, & novam vitam, per Apostolorum prædicationem. Ideo dicitur: *Sicut Iona fuit signum Ninivitis, sic erit filius hominis generationi isti.* Sed Ninivites surgent in iudicio, & condemnabunt incredulos huic*

signum populorum. Iai. 8.

Matt. 17.

Ioan. 6.

Matt. 8.

Matt. 12.

Luce. 11.

huic signo, hoc est, Filio Dei, verbo & exemplum salutis ostendenti, & in finem usque saeculi miraculis & signis doctrinam suam confirmanti. Ipsi vero Ionae praedicanti statim crediderunt, & ad penitentiam conversi sunt sine aliis signis. Tu igitur, o Christe, Radix Iesse, qui itas in signum populorum, deterge caecitatis nostrae tenebras, & aperi nobis oculos, ut intueamur te ut signum nostrum, in exemplum novae vitae positum. Aperi nobis cor, ut doctrinam salutis tot signis confirmatam, & in finem usque saeculi confirmandam, lacto corde & plena fide suscipiamus, ut in die iudicii a Ninivitis, qui ad unicum Iona verbum ad penitentiam traducti sunt, non confundamur cum incredulis aut obduratis.

*Christus
stat in
Cruce in
signum
populorum.*

Tertio, stare. Christus dicitur in signum populorum, maxime & propriissime in cruce, Elevatus enim & exaltatus in cruce, crucem & ipse elevat, crucem exaltat, tamquam signum & vexillum suum: ut omnes nationes ad sua castra vocet, & signet sibi milites fidos, sub illo militiae suae vexillo fortiter dimicatos contra Satanam & infernum, tandemque viciorum reportaturos. Tali Duce, tali Labaro. Ibi Radix Iesse stat in signum populorum, ut genus electum, & populum acquisitionis ad se adducat. Ibi Christus signatus quinque rubentibus notis familiam suam congregat, quam iisdem stemmatis & nobilitatis insignis notari & decorari decernit, ut de genere illos suo prognatos agnosceri possit. Ibi denique stat ipse in signum populorum, in signum foederis aeterni, quod Deus. int. cum genere humano, cui antea infensus erat, ab illo offensus, Nam sicut olim posuit Deus arcum suum in nubibus, variis depictum coloribus, in signum foederis inter se & terram; Ita & in perpetuum stat Christus in cruce manus extendens, in formam arcus, variis resperis livoribus & vulneribus: & se Patri representat, ut leniatur ira eius signo novi foederis. Intuere & tu; o homo, signum illud foederis tui, arcum plenum sagittis amoris, & a peccatis averfus ad illud signum corverte, ut Patri representes. Audi monitum Ecclesiastici 13. Vide arcum, & benedic illum qui fecit eum, quia valde speciosus est in decore suo. Stat modo populis omnibus in signum salutis, sed stabit postea his qui averterit oculos ab eo, in signum ultionis. Quando scilicet patebit signum Filii hominis, quando plangent omnes tribus terrae: quando videbunt in quem transixerunt. O Radix Iesse, esto nobis semper in signum salutis, in signum amoris, in signum aeterni foederis, & fac ut nunquam contingat, infelicitate & caecitate nostra, te nobis commutari in signum confusionis, in signum ultionis, in signum aeterni luctus & doloris. Sub Te & Cruce tua militare optamus, tamquam sub Duce & vexillo militiae nostrae: Te in corde nostro & mente gerere, tamquam factum amoris & cordis nostri signaculum: Te pietatis oculo in-

Can. 9.

Eccl. 13.

tueri, tamquam signum nostrae redemptionis, ut illam in nobis efficacem reddas, perficias, & consummes.

LECTIO XIII.

De Secunda Parte.

*Super quem continebunt Reges os suum
quem Genes deprecabuntur.*

*Super quem nempe divulgata & agnita Christi potentia per praedones Evangelii per signa Spiritus sancti, per miracula varia, per ipsum verbum Dei (quo tanquam virga & sceptrum suae potentiae dominabitur in toto orbe) illi resistere Reges non audebunt. Sed manum ori apponent, non audentes ultra Christum vel eius doctrinam & fidem calumniari, aut in dubium vocare: & quasi timore perculli in tot portentis, totque mysteris, continebunt os suum cum reverentia, quasi non ausi sistere in tanta Majestatis praesentia & fulgore. Immo ipsi licet prius barbari & crudeliter mutata feritate, ad Christum converterentur, sicque adimplebitur illud: *Vultus eius Leo Agnus & Lupus, Isai II. Vultus eius sicut leonem, & plus parvulus munitus est.* Nempe Reges superbi quasi Leones: rapaces ut lupi, erudiles ut ursi, dimissa superbia & fastu cum pauperibus aliis & humilibus Christianis pacifice conversabuntur: eorundem Sacramentorum, in iisdem doctrinae sacrae palceis, eisdem ecclesiae spiritualis participes erunt, sub eodem Ductore humili & mansueto instar pueri parvuli eos ad pacem minante & dirigente. Nempe Apostoli ad fidem Christi deduxerunt Reges & Principes idololatrias, humilitate, patientia, & mansuetudine sua.*

S. Bartholomaeus Apst. in Armeniam progressus, Polymium Regem & duodecim civitates ad Christi fidem traduxit.

S. Martham in Aethiopiae transiens, hospitio primum exceptus fuit ab Eunuchis Candae Regis, quem baptizavit Philippus; ac postea Regem, Reginam, cum tota familia regia convertit ad Christum.

*S. Petrus & Paulus in quiete apparere Constantino Imperatori, qui lepra curanda causa sibi ex infantium sanguine balneum meditabatur, praecipuatque ei, ut si ex lepra curari vellet, omnia impij balnei immanitate *Sylvestrum* in Soracte Monte latitantem accerferet: a quo salutari lavacro recreatus in omni ditione Romani Imperii templum Christiano more edificari imperaret, sublatisque inanium Deorum simulacris, verum vero Deo cultum adhiberet. Constantinus igitur celestibus montis obtemperans, Sylvestrum diligentissime conquisitum vocat, a quo Apostolorum imagines recognoscens, baptismo sanatur, & ad tuendam propagandamque Christi religionem inflammatur.*

Sic.